

Аналіз етіологічної структури та епізоотичної ситуації щодо лептоспірозу великої рогатої худоби в Хмельницькій області за 2018 - 2022 р.р.

Карчевська Тетяна Миколаївна

кандидат вет. наук, доцент, доцент кафедри інфекційних та інвазійних тварин
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

Актуальність. В умовах сьогодення лептоспіроз тварин залишається досить актуальною проблемою і реєструється в багатьох областях та регіонах України [1–3]. Для прогнозування епізоотичної та епідеміологічної ситуації з лептоспірозу необхідний постійний моніторинг чисельності, інфікованості та лептоспіроносійства серед сільськогосподарських тварин і мишоподібних гризунів та розширення набору діагностичних штамів лептоспір з урахуванням нових варіантів збудників [4]. Вивченню епізоотичної ситуації щодо лептоспірозу, власне, великої рогатої худоби, присвячено значну кількість робіт ряду дослідників, проте, вона має тенденцію постійно змінюватись і тому потребує систематичного вивчення, так як, з'являються нові серовари лептоспір, які можуть бути небезпечними і для здоров'я людей, і для тварин.

Метою роботи було проаналізувати етіологічну структуру та епізоотичну ситуацію щодо лептоспірозу великої рогатої худоби в Хмельницькій області за 2018 - 2022 роки.

Матеріали і методи дослідження. Матеріалом наших досліджень були річні звіти Хмельницької регіональної державної лабораторії ветеринарної медицини за 2018 - 2022 рр. За даний період досліджено в РМА 11667 зразків сироватки крові великої рогатої худоби. Аналіз епізоотичної ситуації щодо лептоспірозу великої рогатої худоби проведено по 16 районах Хмельницької області.

Сироватки крові тварин досліджувались в РМА за загальноприйнятою методикою з 9-ма серологічними групами лептоспір: *Hebdomadis*, *Icterohaemorrhagiae*, *Canicola*, *Grippotyphosa*, *Pomona*, *Tarassovi*, *Kabura*, *Polonica*, *Bratislava*.

Результати досліджень та їх обговорення. Результати вивчення етіологічної структури лептоспірозу великої рогатої худоби в Хмельницькій області в 2018-2022 р.р. за результатами РМА наведені в таблиці 1.

Із наведених в табл. 1 даних видно, що специфічні антитіла в діагностичних титрах у великої рогатої худоби виявлені до лептоспір серотипів: *Icterohaemorrhagiae* (8,09%); *Grippotyphosa* (5,30%), *Pomona* (6,54%), *Kabura* (15,58%), *Polonica* (0,31%), *Bratislava* (37,7%). Антитіла до лептоспір серотипів *Hebdomadis*, *Canicola* і *Tarassovi* не були виявлені. У 26,48 % досліджених тварин виявлені специфічні антитіла до декількох серотипів. Найчастіше спостерігали позитивні реакції з антигенами *L. Kabura* у 15,58%, та *L. Bratislava* у 37,7%.

Таблиця 1.

Етіологічна структура лептоспірозу великої рогатої худоби в Хмельницькій області в 2018-2022 рр. за результатами РМА

Рік	Всього позитивно реагуючих в РМА тварин, n	Специфічні антитіла в діагностичних титрах виявлені до лептоспир серотипів, n (%)									
		Hebdomadis	Icterohaemorrhagiae	Canicola	Grippotyphosa	Pomona	Tarassovi	Kabura	Polonica	Bratislava	До декількох серотипів
2018	14	-	4(28,57)	-	1(9,09)	-	-	9(64,29)	-	-	-
2019	120	-	22(18,33)	-	-	20(16,67)	-	-	-	34(28,33)	44(36,67)
2020	78	-	-	-	-	1(1,28)	-	13(16,67)	-	48(61,54)	16(20,51)
2021	81	-	-	-	-	-	-	28(34,57)	1(1,23)	39(48,15)	13(16,05)
2022	28	-	-	-	16(57,15)	-	-	-	-	-	12(42,85)
Всього	321	-	26(8,09)	-	17(5,30)	21(6,54)	-	50(15,58)	1(0,31)	121(37,7)	85(26,48)

Результати вивчення епізоотичної ситуації щодо захворювання великої рогатої худоби на лептоспіроз в Хмельницькій області за 2018 – 2022 р.р. представлено в таблиці 2.

Таблиця 2.

Аналіз епізоотичної ситуації щодо захворювання великої рогатої худоби на лептоспіроз в Хмельницькій області за 2018 – 2022 р.р.

Найменування району	2018		2019		2020		2021		2022	
	Досліджено	Виявлено реагуючих (%)	Досліджено	Виявлено реагуючих (%)	Досліджено	Виявлено Реагуючих (%)	Досліджено	Виявлено Реагуючих (%)	Досліджено	Виявлено Реагуючих (%)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Білогірський	230	-	391	-	292	-	230	-	230	-
Вінковецький	56	1(1,8)	124	-	73	-	113	-	73	-
Волочиський	151	-	60	-	67	-	64	-	48	-
Городоцький	501	-	30	20(66,7)	17	16(94)	-	-	-	-
Деражнянський	200	9(4,5)	200	-	131	17(12,9)	100	-	100	-
Дунаєвецький	47	-	20	-	20	-	20	-	20	-
Ізяславський	160	-	169	-	136	-	185	-	41	-
Летичівський	50	-	81	-	50	-	114	39(34,2)	-	-
Полонський	274	-	180	-	159	5(3,1)	117	13(11,1)	73	-
Славутський	72	-	54	1(1,8)	65	8(12,3)	56	-	11	-
Старокостянтинівський	532	-	167	-	215	31(14,4)	243	-	122	-
Старосинявський	50	-	113	-	50	-	92	-	82	28(34,1)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Геофіпольський	77	-	98	31(31,6)	73	-	65	-	95	-
Хмельницький	60	4(6,7)	59	-	68	-	42	1(2,4)	56	-
Чемеровецький	731	-	1265	68(5,4)	381	1(0,3)	219	-	40	-
Шепетівський	342	-	197	-	126	-	127	28(22)	121	-
ВСЬОГО :	3 533	14 (0,4)	3292	120 (3,64)	1923	78 (4,05)	1787	81 (4,53)	1 132	28 (2,47)

Як видно із наведених даних в таблиці 2, найбільший відсоток серопозитивних в РМА щодо збудників лептоспірозу тварин із загальної кількості обстежених було виявлено в 2021 році (4,53%), найменшу кількість серопозитивної великої рогатої худоби із всієї дослідженої було виявлено в 2018 році (0,4%). Якщо проаналізувати епізоотичну ситуацію по районах області, то найбільше випадків реагуючих щодо лептоспірозу тварин було виявлено в Чемеровецькому (69 голів), Летичівському (39 голів) та Городоцькому (36 голів) районах.

Таким чином, проведені дослідження щодо епізоотичної ситуації та етіологічної структури лептоспірозу великої рогатої худоби дозволили з'ясувати загальну картину спектру збудників і встановити основні серогрупи лептоспір, В свою чергу, це дає можливість значно ефективніше спланувати заходи специфічної профілактики щодо лептоспірозу великої рогатої худоби в Хмельницькій області.

Список літератури:

1. Бусол В., Кучерявенко О., Постой В. Епізоотологічний моніторинг. Лептоспіроз. *Ветеринарна медицина України*. 2002. № 6. С.6–9.
2. Алексеєва Г.Б., Петренко О.С., Баранов В.С. Поширення та етіологічна структура лептоспірозу великої рогатої худоби на території України. *Ветеринарна біотехнологія: бюлетень*. 2013. № 23. С.14-17.
3. Галатюк О.Є., Айшпур Р.М. Епізоотична ситуація щодо лептоспірозу свиней та великої рогатої худоби в Хмельницькій області. *Вісник ДАУ «Ветеринарія»*.2007. №1.С.147-151.
4. Васильєва Н.А., Кравчук Ю.А. Зміни етіологічного спектру збудників лептоспірозу серед населення на Тернопіллі. 2016. *Інфекційні хвороби* (1). С. 31–35. <https://doi.org/10.11603/1681-2727.2016.1.5956>